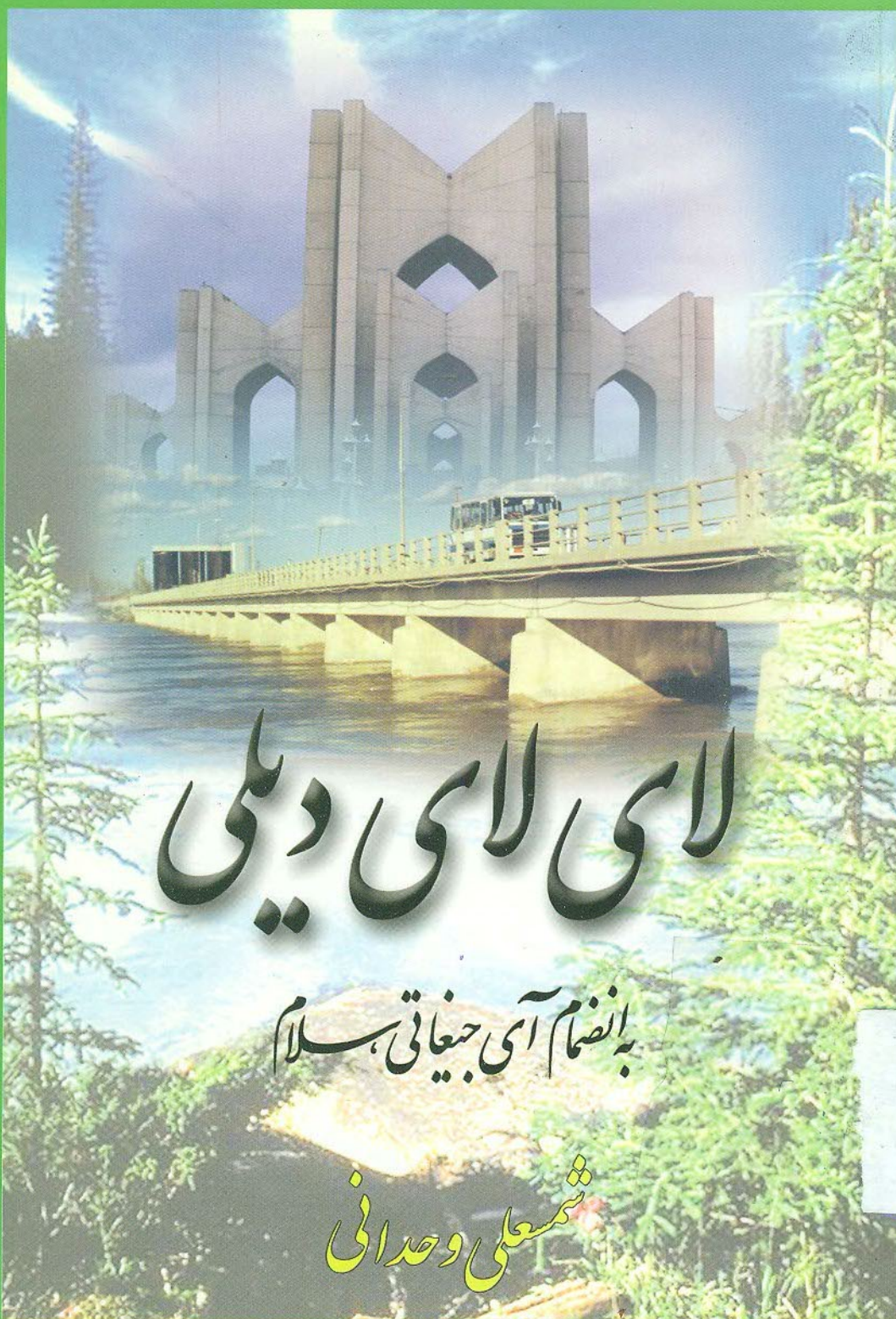

لائی لائی دیلی

بہ انضمام آسی جیغاتی ہسلام

شمسعلی وحدانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موارد غلط در این کتاب (لطفاً اصلاح فرمائید)

صفحه	کلمه غلط	تصحیح شده
۳	قارانتلی	قارانتلی
۹ پاورقی	دنیز پینه	دنیزینه
۱۲	گرهک	گرهک
۳۳	آیدا	آی دا
۴۵	کوچن	کوچن
۵۲	خارطره لر	خارطره لر
۶۵	دیلنمه گه	دیلنمه گه
۶۶ پاورقی	چومدی	چومدی
۷۰	آی دیر	آیی دیر
۷۶	اوجاسین	اوجالین
۷۷ پاورقی	قوشونون	قوشونون
۷۹	ایلره م	اییلره م

کلمات لاتین در پشت جلد : Lay lay dili

va ay cigati salam

samsali vahdani

وحدانی، شمسعلی، ۱۳۴۹ -

لای لای دلیلی به انضمام آی جیغاتی، سلام / اثر
شمسعلی وحدانی (اویغور). - آذربایجان: شمسعلی
وحدانی، ۱۳۸۱.
(۱۰۰).

ISBN 964-06-1011-9

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. شعر ترکی -- ایران -- قرن ۲. ۱۴. شعر فارسی
-- قرن ۱۴. ۳. شعر ترکی -- ایران -- آذربایجان.
الف. عنوان.

۸۹۴/۳۶۱۱

PL ۳۱۴/و ۳ ل ۲

م ۸۰۳۸۴۸

کتابخانه ملی ایران

لای لای دلیلی (تورکولای لای دلیلی دیر) «به انضمام آی جیغاتی سلام»

مؤلف	:	شمسعلی وحدانی
ناشر	:	مؤلف
چاپ	:	چاپخانه اصفهان
صحافی	:	پیمان
نوبت چاپ	:	اول بهار ۱۳۸۱
تیراژ	:	۳۰۰۰ جلد
شابک	:	۹۶۴-۰۶-۱۰۱۱-۹

تلفن مرکز پخش: میاندوآب منزل ۰۴۸۱-۲۲۲۹۸۴۰ ۰۴۸۱-۲۳۳۴۸۹۵
میاندوآب، جنب اداره آموزش و پرورش
باشگاه علمی فرهنگی اندیشه پردازان جوان تلفن: ۰۴۸۱-۲۲۲۱۰۴۱

حق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است

فہرست (ایچیندہ کی لر)

<u>صفحہ</u>	<u>عنوان</u>
۴	اؤن سؤز
۷	تانری نین آدیلا
۹	آی جیغاتی سلام
۵۰	من یئنی دریا اٹلہ دیم
۵۲	سالدیم یولو بیلی یوردا
۵۷	یوردوم سالیب یولا آی نہ کیشی لر
۶۱	کیمسہ ن ؟
۶۳	یئنہ گؤردوم
۶۵	قوشا چای مارالی
۶۶	مجنون غمہ دالدی
۶۸	دای گل
۷۰	آی قاراتلی
۷۲	مندہ یاتا بیلہ بیرم
۷۴	آختاریرام
۷۵	دویغوم سئلری
۷۷	شاد یاشا
۷۹	ای علی

تائرى نين آديلا اۇن سۆز (باشلانغىچ)

عۇمورلار ئاوستو اۇرتولو، قىزو - قىدەرلر ئىدى گىزلىن دىر؛
من هر وقت اۇز اۇلومومى يادا سالمىشام؛ فكىرم هر نه يى بوشلا يارق، منى
شعرلر ئىمىن باسىلما ماسى ^(۱) و ائللر اىچره يايىلما ماسى نىن غمىنه سالىب -
دىر. منىم جوشغون كۇنلوم، اىلگى ^(۲) گۇيونون بو و ورغون قوشو، چوخدان -
دىر كى بو غصه دىزىنده دالىب ^(۳)، اونا بئله بو شعرلر ئىن يايىلما سى اىندى يە -
دىك هله ده بئله قالىب دىر.

هر نه قىدەر زحمت ايله اولسا، گرەك بو سۆزلرى چاپا يىتتيره م چون
كى من اورەك سۆزلرىمى و اىنام لارىمى دئمە مىش اۇلسم؛ اونا بنزه يىركى
آنادان اولان گون اۇلوب گىتتىمىشم. بو سۆزلرى يايما مىش اۇلكم اونا
اوخشاير كى بىر كىشى اۇلور آما مال و دۇولتى گىزلىن ئىرلردە قالاراق
هئچ كس اونا ال تاپا بىلمە يىر و اونون وارث لرى وارسىز قاليرلار.

چيلغين^(۱) كۇنلوم^(۲) بير دالغالى^(۳) دويغو^(۴) و بير اۇنگون^(۵) اينام^(۶) ايله منى بو درين دنيزه ساليب ديركى گره ك اۇلكه لرى هارايلايام و دئمه لى اوره ك اينام لاريمى ائللر ايچره يايام؛ اوندان سونرا اجلين وقت لى - وقت - سيز گلمه سيني راحت جاسينا قارشىلايائيلم.

اوجوركى بير ائلين ايچينده ن چيخان يازى چى يا شاعير، يالنيز او ائله اۇزه - ل^(۷) دگيل بلكه دونيانين هامى خالق لارينا باغلى ليقى وار؛ بير ديل ده توره نن ادبيات دا، يالنيز او ديل ايله دانيشان ائله باغلى دگيل بلكه هامى ائللرين ادبياتى - دير. بير شعري يا نثرى بير ديلده ن آيرى ديله چئويرمك، بو ادعائين آنلامينا ان ياخشى اۇرنك^(۸) دير، اونا گۇره هر كيم ايسته رسه بير ديلين ديرى قالماغينا يارديم ائده و او ديلين ادبياتى نين آرتيق راق گۇركم و اۇنم^(۹) تاپماغينا چوخلو چاليشيق لار گۇستره ؛ دئمك اولار كى او كس دونيانين هامى خالق لارينا قوللوق ائديب دير.

هم ده بير كيمسه ايسته رسه بير ديلي يا او ديلين ادبياتين آرادان آپار او ياچاليشسا او ديلين اۇزونون يا ادبياتى نين آردين كسه؛ او كيمسه دونيانين هامى خالق لارنى نين حاققيندا ظولم ائديب و بيله ره ك بيلمه يه ره ك هنر اۇنونده^(۱۰) دايانيب و فرهنگ قارشى سيندا دوروب دور. بئله نچى بير كس بيلر - بيلمز ايستك و محبت كۇكون قازماق لا اينسانلىق حاققيندا ظولم ائديب - دير.

هر ديل بير يئكه باغا بنزه بير كى اوندا گۇزل گۇزل گوللر چيچك لر واردير و او باغين توره نيب دوزه لمه سينده ميليون لار اينسان، داها اوزون زمان لاردا چاليشيب لار و او باغين ايلك باغوانى دا تانرى اۇزو دور، ايسته -

۳- دالغا: موج

۶- اينام: باور

۹- اهميت

۲- كۇنلوم: اوره ييم ياليز: فقط

۵- اۇنگون: معتبر - برتر

۸- مثال

۱- چيلغين: شيدا

۴- دويغو: احساس

۷- اۇزه ل: مخصوص

۱۰- قاباقيندا

بیره م بو سؤزو دئییه م کی بیر یئکه اؤلکه ده بیر باغ یئرینه نئچه باغ اولسا عیبی می وار؟ هله بواينام هامی میللت لرده واردير کی ديل تانری نین نیشان - لاریندان دیر؛ نئجه کی قرآن بویورور: تانری آدلاری بیر بیر آدم پیغمبره اویره تدی و...

بیر دیل کی یونسکو دیلچی لری نظرینده گرامر باخیمیندان دونیانین اوچونجو دیلی ساییلیر؛ بیر دیل کی اونا بؤیوک صاحب نظر لر هنر آدی و ثریب لر بیر دیل کی دونیادا داها زنگین ^(۱) و ان قایدالی دیل لردن بیر دیر و اینجه لیک ^(۲) او دیلده هر دیلده ن چوخ راق دیر و هر بیر سؤزجوکونده ^(۳) بیر اینجی ^(۴) گؤزل لیگی وار و دونیانین هامی یئرلرینده آلفیش لانی ^(۵) او دیل گره - ک اؤز اؤلکه سینده هر یئردن چوخ راق یوکسک ^(۶) توتولا.

دیل و ادبیات عشق و ایستک وها بئله باریشیق و بیرلیک قایناغی دیر چون کی دیل و ادبیات اینسان لارین دوشونجه لرین بیریرینه کؤچوردوب و محبت لرین بیریرلرینه گؤسترک له اونلارین روح لارینا مارق وئیرر اینسانلیق صفت لرین یوکسلدیرها بئله اینسانلارین آراسینداکی دوز اینام - لاری گوجلندیریر، ایسته بیر م بونو دئییه م کی دیل و ادبیات دان زیان گلمز. بوسؤزو ده دئمک لازیم دیر کی اسلامی انقلابین غلبه چالماغیندان اؤنجه ^(۷) بیزیم اؤلکه ده یالنیز ^(۸) فارس دیلینده یازیب یایماغا امکان واریدی اونا گؤره بللی دیر کی ایندی، ایرانداکی باشقا ^(۹) دیلرده گونده لیک، هفته لیک و کیتاب یازیب یایماق ^(۱۰) بو گؤرکم لی انقلابین برکتلریندن دیر.

میان دوآب - ۱۳۸۰ اینجی گونش ایلین بهمن آیی نین اون بیر

شمسعلی وحدانی

۱ - زنگین: پر بار

۴ - اینجی: مروارید، میرواری

۷ - اؤنجه: قبابق

۱۰ - یایماق: نشر ائله مک

۲ - اینجه لیک: گؤزه ل لیک

۵ - آلفیش لانی: استقبال اولونور

۸ - یالنیز: فقط

۳ - سؤز جوک: واژه

۶ - یوکسک: اوجا

۹ - باشقا: آیری، دیگر

تازی خین آدیلا

ایستیمین باشلانیشی

تانی یادیل

یارادان تانری آدیلا

آی تاری

آی یار! دان یئر گویو گوندوز گئجه نی!

آی بزه دن جان ایله جسمی، بزه دن عشق ایله جانی

آی بۇيۇك تانرى ستايش گۈجھ گوندوز بو جاھان ايچرھ سىنين دىر سىنھ دىر

آی بویوک تانری حقیقت قولونا یاردیم ائله

نییہ حق قوللاری باغلاندى جاھان ایچره بیله ؟

بوجاهان ایچره حقیقت داها داغلانمادادیر

بوجاهان ایچره اومودلار سنه باغلانمادادیر

آما همّت تاج اولوب حق باشینا

حق اوجالیب زیروہ لی داغ اولمادادیر

حق باشینا دوزلوگو تاج اولمادادیر

حق باشینا دوزلوگو تاج اولمادادیر
 حق اوژو شاه اولمادادیر
 قنیمین^(۱) قلبی سیخیلماقدا قانی دورمادادیر
 گوج لری قار اولمادادیر
 حقّه دوشمان دورانین ایندی باشی سینمادا خوار اولمادادیر
 تانری مظلومه هاوار دورمادا یار اولمادادیر
 تانری نین مظلوما یار اولماقینا بیر نئچه شرط اولمالی دیر
 بیرری همتدی بیرری دوز یولو گئتمک
 بیرری ده غئیرتی وجدان ایله حاکم ائله مک دیر
 اویغورون آرزی لارین دونیادا قایم ائله مک دیر

آي جيغاتي ^(۱) سلام

آي جيغاتي، گليب سنه چاتايديم
غم يوكومي بئله ن آچيب آتايديم
بیر آه چکيب قوجاغيندا ياتايديم

سندھ مني اؤز باغريوا باسايدين سؤزلىمه بير بير قولاق آسايدين

بوغورمى غربت ائلين هاواسى
كونلومي دولدوروب وطن هاواسى
بوردا يوخدور داريخمامين داواسى

ايتكىن كنده ن يولداش لارى تاپايديم يازى - قسمت قولتوغوندا ن قاپايديم

آي جيغاتي منيم سنه سؤزوم وار
بير ياز كؤنول ايكي نئيسان گؤزوم وار
غربت ائله سنسيز مگر دؤزوم وار!

سندھ مني آتماگيلان آماندى! باخ كؤر نئجه داغلار باشى دوماندى

آي جيغاتي، منيم ائليم اوبامسان
چاملى بئليم آنا يوردوم يووامسان
قنيم لرين قاباغيندا قالامسان

شاعير اوغلون سنى سيمرغ ائده جك سنين سسين افق لره يئته جك

۱- جيغاتي : بير چايين آدى ديركى سويو كوردوستان داغلاريندان ييغيشيب ساققيز، بوكان، شاهين دژ و مياندو آب منطقه لرينده ن كئچه رك اوروميه دنيزينه تۇ كولور

من کی سنی دایم یادا سالانام
شیرین دیلی ایستکلی بیر بالانام
قنیم^(۱) لرین قاباغیندا قالانام

سنده منی غربتده بیر یادا سال کۆز یاشیمی آخار سودان خبر آل

آی جیغاتی، سنین کئفین ساز اولسون
شئلیگ اولا زیرنا، قووال، ساز اولسون
یاغیش یاغا چایلار آخا یاز اولسون

یاغیش یاغا سو باغلارا دولوشا سوندا گونش بولودلارا قونوشا

قویما گۆیون قاش قاباغی قارالسین
قویما قیزیل گولون تئلی سارالسین
قویما گونش لرین گۆزون توز آلسین

بلکه بو قیش قورقوسو بیر داغیلسین قیش دونداران آیدین سولار آچیلین

کۆوشن لری یاشیل ساخلا سولدورما
تورپاق لاری قوملو چایا دولدورما
گۆورچینین قول - قانادین یولدورما

بلکه بو یاز بیرده گلیب تاپیلسین قیش کتیره ن پاییز داشی آتیلین

آي جىغاتى، بو سۆزلىرى باغلادىم
چىخدىم داغا باخدىم سەنە آغلادىم
حسرتىندە كۆنۈل باشىن داغلادىم

داغ باشىنىدا ھارايلايدىم ئاڭلىرى ايندى توتوب سىسىم داغى چۆللىرى

ھارايلايدىم بوردان كىچن يىللارە
خېر دىسىن اوزاق دوشن ئاڭلارە
توش گلمىشىم دىنىزلارە سىڭلارە

مرد اوغول لار سىڭلە قارشى^(۱) دوردولار نامرد لار آمما كلك قوردولار

نامردلر سىڭلر ايلن بىر اولدو
بىر بىر چۆنۈب مەنە كامان تىر اولدو
دوزاق^(۲) يىژدە قولوم قىچىم گىر اولدو

چوخلارينا دىدىم ايكيت ايلكىدى سونرا گۆردۈم ايكيت دگىل تولكودى

ھارايلايدىم بوردان كىچن آتلى يا
ھاراي دىسىن مەنىم ائلىم آدلى يا
اۋلكە لرى كۆۈشەن لرى آدلى يا

گلسىن مەنى غەربتەدە بىر يوخلاسىن دىزى اوستە باشىم ياتىب يوخلاسىن

پاخیل لارین ائولری چؤل قالایدی
اونلار ایله فلک اؤزو چالایدی
تانری گؤزون اییب گؤزده ن سالایدی

بوغازدی لار شنلیکه^(۱) غم دوغارلار وارلیقی گیزلین جه توتوب بوغارلار

یاندیردیقى اوددا پاخیل یانایدی
گؤزه ل لیگی گره گ نییه دانایدی؟
داردا قالان گرچکی^(۲) بیر قانایدی

قوربان اولوم محبتی قانانا اؤلکه غمین بیلیب دئییب یانانا

دئدیم: پاخیل! حقیوه ال قاتمادیم
من کی سنن یول لاریوی توتمادیم
دوزاق^(۳) قوروب دالداسیندا یاتمادیم

دئدی: گرهک منده ن دالی قالاسان! وارلیغیوی الدهن گرهک سالاسان

آی جیغاتی، گول چیچه یی ازدی لر
آت میندی لر چیمن اوسده گزدی لر
گؤزه ل لیگین قول - قانادین اوزدی لر

بیر قوش اولوب ائلدهن ائله اوچایدیم اینسان لاری هارایلایب قاچایدیم

بىر قاچايدىم دومان بوغان يول لارى
 بىر تاپايدىم ايلان ياتان كول لارى
 بىر چاپايدىم اوقان تۇكن قول لارى

بىر توتايدىم غم كۇيىگىن بىچە نى كىزلى يۇردە ايگىت قانين ايچە نى

دغلار باشى چن دى كولك بوراندى
 ايلديرىملى ياغىش يىلدى طوفاندى
 قىزىل قاناد قوشلار اۇلور آماندى !

سئلر بىزىم دۇورە مىزى آليب لار ايگىت لرى بوغوب جانان ساليب لار

آرزى نه ده ن خزان وورموش باغ اولدو ؟
 لاله قىلبى نىيە درد و داغ اولدو ؟
 ايگىت يولو دنيز اولدو داغ اولدو ؟

ائلر ايچرە يارب قيل و قالا باخ ! كروان گكئدى بيزده قالدق دالا باخ !

نامرد لر ايگىت ليگى آتيب لار
 شئيطان لارين دالدا سيندا ياتيپ لار
 حقيقتى بىر چوره گە ساتيب لار

حق يولوندان بولار نئجه آزىرلار ! سونرا چۇنوب حقيق يولون قازىرلار !

بشر يامان يالتاق اولوب آي آمان!
 حقيقتە شيلتاق اولوب آي آمان!
 حق يولونا لاپ عاق اولوب آي آمان!

غئيرت اولوب نەشى يئردە قاليب دير يالتاق اونو يامان درده ساليب دير

يالانچي لار قاشي يالان سورمه ده
 تهمت آتين مينيب چاپيب سورمه ده
 شئيطان اولوب شئيطان ايشين گورمه ده

بولار نئجه قيامتي دانمادا! اودلاري نين آلولاري يانما دا!

آي جيغاتي دومان داغي بورويوب
 گونش اوزون داغ دالينا سورويوب
 قيزيل گولون كوكو يامان چورويوب!

تولكو كزير قودوزلاري^(۱) چاغيرير آسلان قاليب بوغونتودا باغيرير^(۲)

آي جيغاتي، تاي - توش مني آتديلار
 يوخلامازلار پيادهني آتدي لار
 محبتي بيلم نهيه ساتديلار؟!

اوزگه لر ايچره وارلي دان ياد اولار قوهوم چؤنر يوخسولونا ياد^(۳) اولار

يولداش گۇردو يىخىلمىشام اكيلدى
آرخا داغى آغنايىبن تۇكولدى
كۇنلوم ^(۱) شققى قىوريلىبن بوكولدى

هر نه منىم باشىمدا وار قوى اولسون! باشدا دومان تئلىمده قار قوى اولسون!

صداقتىن ايشى يامان ياش اولدو
دوزون يولو دومانلى داغ - داش اولدو
دونيا بيزه زهەرلى بوزباش ^(۲) اولدو

وار نه يامان كۇنول سيخان قايدالار! داغىن باشىن دومان توتوب چولقالار!

بولار نىيه محبتي آتيب لار؟!
محبتي بيلم نه يه ساتيب لار؟!
محبتي گونش لرى باتيب لار

گلين چىخاق زيروه لى ^(۳) داغ باشينا انىب باخاق بولاغ گۇزو ياشينا

شوكت ننه م تئز تئز بيزه گلردى
ال باشىما چكيب باخىب گلردى
ياخشى بيزىم قدرىمىزى بيلردى!

ايندى بيزى بير دىندىريب گولن يوخ! دردىمىزى بير سوروشوب بيلن يوخ!

اوزاق دوشن ائلم گۆرهن هارادا؟
 محبتین گونش لرین یارادا
 دونیا غمی دیوار اولوب آرادا

دورون قاچاق عمّلهره چاتاغین شنلیکی^(۱)، غم - غصّه میزی قاتاغین

گونش لریم ائلدن اوزاق قالیب لار
 گوزگولریم یوردو اوزاق سالیب لار
 حقیقتین دنیزینده دالیب لار^(۲)

باش قاریشدی گونش کیله کلمه دیم گونوم گئشیدی گوزگو حالین بیلمه دیم!

آی جیغاتی دونیا یامان دونیادی
 داغلاری نین باشی دومان دونیادی
 کؤنول^(۳) بوغان سینه یومان دونیادی

آخ دئی گؤروم کیمه وفا ائدیب دیر؟ هاردا کیمین دردین داوا ائدیب دیر؟

بو باش یئمیش دونیا، چوخدان قالیب دیر
 قانلار ایچیب خانلار یولا سالیب دیر
 قوچاق لاری^(۴) یورقون یئره چالیب دیر

بیزلری ده بیر گون الده ن آتاجاق یاددا قالان سؤز صحبتّه قاتاجاق

كۆتىمىزى دۇنيا گۆزدن سالىب دىر
 عۆمور يازى، يازىق درىدە دالىب دىر
 ياتار - قالار يئردە يالقوز قالىب دىر

دۇئىم: بالام بودور دۇنيا فايداسى دولاندىرىپ اۆلدورمەدىر قايداسى

يىزكى گۆردوك چوخلو بئله اۆلومى
 بوجور گئە ر گلمز يولو دۇنومى
 ايشىق لارىن بىردە ن بىرە سۇنومى!

اينسان يئنه ايرى يولو اۆتورمىر! اۆلوم لرە باخىب عبرت گۆتورمىر!

كىنلى قضا رحم ائله مز بلادى
 هر نه دئسه اولمالى دىر روادى
 فرق ائله مز يازىق يا بىنوادى

هر كىمه توش كلى ووروب آشىردى نىسكىللىرى هارايلايىپ چاغىردى

گلسه خزان رحم ائله مز ائللره
 غنچه لرى سولان قىزىل گوللره
 حئييف دئمز تورپاق اولان تئلره

كلى خزان باهار - پايىز بىلمەدى! يولدا قالان گۆزون ياشىن سىلمەدى!

اٹلدن بیرى دئیر اؤلوب گئدیب دیر
کندین باخار گؤزلرینده ن ایتیپ دیر
فلک یئنه اؤز کامینا یئتیپ دیر

کتده دوشن دویون لری آچاردی کند ایشینه آیاق یالین قاچاردی

یاشیل گوللر گره ک نییه سارالسین؟
گؤزه ل گونش^(۱) گره ک نییه قارالسین؟
گوزگو گؤزون گونده نییه توز آلسین

اٹل دوشمانی هارای بیر گل دانیشاق! ساواش بسدیر، هارای بیر گل باریشاق!

آی جیغاتی، اؤلن لرین نئج اولوب؟
کؤچن لرین قاییتماسی گنج اولوب؟
خیال گزیب دال لاری جا گیج اولوب!

اؤلن لرین کئچن گونو گؤرونور خیال قاچیر دال لاری جا سورونور

آدان چاغی غصّه لهر چؤللرین
توتقون ائده ر گؤیول^(۲) لرین ائلرین
اوندا قاتار اویغور اوغلون تئلرین

دونیا بوتون باشدان باشا غصّه دیر بیرقه ره لری ناغیل غملی قصّه دیر

آی جیغاتی، دنیا دوزه خور باخدی^(۱)
ایری یولو توتدو مگر بوراخدی!
هئچ بیلمه دی داغدی، دره یا آرخدی

ایگیت لری سالدی یامان یول لارا! آدام گئتمز ایلان یاتان کول لارا!

یورولمویان فلک گئدیر یولونو
دولاندیریر یامان گونو اوونو
گونه سالییر بیر باجادان تووونو

هارای گلین بو بئش گونو خوش اولاق! بیرگون اولار ائله یئری بوش اولاق!

فلک بیزی بو دونیادان آیرار
باشیمیزی تورپاق اوسده دایرار
همیشه لیک دوستاق^(۲) بیزه قاییرار

اوگونلری گلین دئییه ک اغلییاق اینسانلارین حورمت لرین ساخلییاق

ایتگین گئدهن دوزلوگو بیر تاپایدیق
هارای سالیب اوغورچودان قاپایدیق
یاخشیلیقی یارقیلاییب یاپایدیق

یالانچی نین بورنون توتوب اووایدیم سومسوننده هارای سالیب قووایدیم

دو نیا غمی یا خالایب هامینی
 نو خدالایب آدام لارین خامینی
 چکیب دارا رستمینی سامینی

کروان گئدیر مقصدہ آن قالیب دیر دو نیا غمی حئیف کی توز سالیب دیر!

بیر تاپایدیم بو دوز یولو قازانی!
 بیر توتایدیم حق یولوندان آزانی!
 بیر بیخایدیم غم پیشیرهن قازانی!

یالانچی نین او وچونو بیر آچایدیم! اؤلکه لری هارایلیب قاجایدیم!

امک بئلہ یئردہ قالیب ایتمہ سہ
 قودوز^(۱) پاخیل هر یئته نه یئتمہ سہ
 خیانتین کؤکو بئلہ بیتمہ سہ

سینه سیخان کؤنول^(۲) بوغان غم اولماز دو نیا گولر بیر بئلہ ماتم اولماز

توتقون اولان ماوی^(۳) گویو صافالداق
 بولاندیریق بولاغ لاری دورالداق
 اؤلکه لرینن توستولرین بوشالداق

محببتین کونش لری گؤزہلدی ایشیق لی گون بو مہردہن دوزہلدی

گۆزه ل لرین قدرینی بیر بیلئیدیک
 گوزگولرین توزلارینی سیلئیدیک
 گول چیچه یه باخاندا بیر گولئیدیک

هارای کلین هارایلیق باغیراق ! دالان قاجیب محبتی چاغیراق

آی جیغاتی، داغ - دره نی گزمیشم
 گاه یورولوب گاهدا دوروب دؤزمیشم
 گاه ییخیلیب چتین لیگه بنزمیشم

ایندی یئنه یاشاییش شئیداسیام بو بوستانین گۆزه ل سس دورناسیام

قنیم^(۱) تۆکدو زهری وطن آشینا
 اود تۆکدولر اۆلکه میزین باشینا
 باخمادی لار آغلار گۆزون یاشینا

قودورموشو بیر وسیله تاپدی لار یوز طرفدن یوردومیزی قاپدی لار

غم کۆزو کۆنلومه جومار جیزیلدار
 غم دولوشار کونلومه هئی ویزیلدار
 کۆز مه لریم^(۲) هئی دئشیلر سیزیلدار

وطن غمی دوشهر یادا آغلارام غم یاراسین آچیب سوندان باغلارام

اوره ك دئمه، اينجه^(۱) گۆزهل گول دئنه
ايپك دئنه، باھاردا سونبول دئنه
شاعيريوى بيرجه شيرين دىل دئنه

دئنه: بالا منيم شيرين سۆزومسن ديله ييم سن، اوره ييم سن، گۆزومسن

آى جيغاتي، اوشاق لارين نئيله يير؟
ايندى يئنه هر كيم ايشين پئيله يير؟
دئنه: منيم اويغور اوغولم سويله يير:

ياخشىلىقى تولازداييب آتمايىن ياخشى لارى يامان لارا ساتمايىن

بىر قاچايدىم بو داغ لارى دوزلرى
بىر يىغايدىم ايرى لرى دوزلرى
بىر آچايدىم قولاق لارى گۆزلرى

ياخشىلىقين سفارشين ائدئيدىم اوندان سورا كۆچوب قويوب گئدئيدىم

بىر گون گرھ ك قوشلار كيمي اوچام من
بو دونياني باشدان باشا قاچام من
محبته بىر يئنى^(۲) يول آچام من

ھاراي گلين بىر اوتوراق دانىشاق! دئيه ك گولھك بىر اۋپوشك بارىشاق

محبّتی تولازداییب آتمایین
بولاغ گۆزون بولاندریب قاتمایین
گونوزلری اوجوز - باها ساتمایین

گلین چخاق گۆزه ل لیگین داغینا اوردا باخاق محبتین باغینا

گلین چخاق صداقتین داغینا
اوردا باخاق بولاغینا باغینا
گۆزهل لیگین یاشیلینا آغینا

حقیقتی یالانچی یا قاندریاق غصّه - غمین کۆکون تاپیب یاندریاق

یاخشلی لیقی تولازداییب اونوتما^(۱)
ایستی کۆنول دیلک^(۲) لرین سویوتما
گول چیچه یی یاسمنی قوروتما

یاخشلی لیقی هارایلییب قاچایدیم^(۳) یاخشلی لیکا بیر یئنی یول آچایدیم

بوؤیوک لری قوجالاندا آتمایین
یورقون لاری بیر چوره گه ساتمایین
یاخشلی پیسین نتیجه سین قاتمایین

آدام گرک بیر دوشونه اوتانا کئچن گونو سالا یادا اویانا

۱ - اونوتما: یاددان چیخارد ما ۲ - دیلک: آرزو

۳ - قاچماق مصدر ینده ن آرزو و تمنا شکلی دیر، ای کاش قاچا ییلشیدیم

هوندور^(۱) داغین باشی نییه دومانلیق؟
گونوزلرین دالی نییه قارانلیق؟
آلله نییه یاخشیلیقا یامانلیق؟!

قایدالارین یامان لارین سایایدیم قایدالاری ییغیب سوندان یایایدیم

گلین چیخاق صداقتین داغینا
اوردا باخاق یاخشی لیقین باغینا
غنچه لرین قیرمیزی سی آغینا

وردان اوچاق کئده ک گویلر اوزونه سوندان انیب دوشک بولاغ گوزونه

دونیا گونش^(۲) یول لارینا گلئیدی
گوزگو گورهن گوزهل لیگی بیلئیدی
گول چیچهیه باخاندا بیر گولئیدی!

ایشیق دوغار گونش لری قالدیراق^(۳) قورخو باسار قارانلیقی سالدیراق

ایل بایرامی قیشدان چیخیب گلنده
قاپ باجانین توز تورپاغین سیلنده
کؤوشن لرین یاشیل لاشیب گولنده

من دئهرم یاشیل چؤلر سولماسین! آلله گوروم خزان یئلی اولماسین!

کندین آخیر چرشنه سی اولاردی
اوشاق گئجه دام اوستونه دولاردی
های کوی اوزون دامدان داماسالاردی

آی نه گؤزه ل قاتیشاردی کت سسی آیق سسی اوشاق سسی ایت سسی!

ایندی نییه او قایدالار آزالیب؟
اوشاق نییه ائله بئله سوزالیب؟
ایگیت لرین نییه باشی دزالیب؟

دورون گندهک گوللو یاشیل چؤلله کؤنول سوزون دئییه ک کئچن یئلره

های - هوی ایله چرشنه لیک آلاندا
اوشاق لارین دوده ک لرین چالاندا
ائلر بیزی بیر بیر یادا سالاندا

من دئیهردیم: گونده بایرام اولایدی! عمه لریم بیزده قوناق قالایدی

عشوه ساتان گیلان گولوب آچاندا
بولاغ گولوب قاققیداییب قاجاندا
آغ قوشلارین مئیدان توتوب اوچاندا

بیر قوش اولوب قوشلار ایله اوچایدیم^(۱) سولار کیمی شاققیداییب قاجایدیم

آی جیغاتی، یاشیل چۆلدە چمنده

یئل قانادین چۆل چمنه سره نده

گۆزەل لرین گزیب تره دره نده

دسته دسته مارال لارین گزەردی جئیران لارین ناز یئریشی سوزەردی

آی جیغاتی، یازدا یاشیل چمنده

سازاق سازین چالیب سونبول اسنده

لاله دوداق لارین بوزوب کوسنده

اوردا منی بیر یادیوا سالکیلان آسن یئلدهن سراغیمی آلکیلان

یاشیل چۆله یازدا قوناق قالایدیم^(۱)!

گوللر ایله قول بویونا سالایدیم!

اونلار ایله بیر یاشاییب سولایدیم!

چولده قاچیب داغدان داغا چیخایدیم بشر قوران قورقولاری ییخایدیم

کند آرخینی کند ایشله ین زاماندا

گۆی توتولوب گۆز یاشلارین ساچاندا

اوشاق دونون تنز گۆتوروب قاچاندا

هر کیم اۆزون بیر دالدا یا سوخاردی اوردا دوروب طبیعتە باخاردی

یازدا گونش کؤوشن لره ساچاندا
 قیرمیزی دون لاله لرین آچاندا
 پیریلدا ییب کهلک اوچوب قاچاندا

منده گئدیپ لاله لیک ده یاتایدییم^(۱) کؤنلوم قوشون کهلک لره قاتایدییم

یوردوموزین یاشیل چوللو یازلاری
 جئیران باخیش کهلک یئریش قازلاری
 دیللن دیره رکؤنول لری نازلاری

من قالمیشام کوردوستانین داغیندا اوره ک دوشوب قالیب تبریز باغیندا

آی جیغاتی، ائل بستانی اکر دی
 قوون لاری تاغلار صفه چکر دی
 ائل قوونینی بیغیب کنده توکر دی

کندین او بستان لاری «یادش به خیر!» آلاق چی جئیران لاری «یادش به خیر!»

آی جیغاتی، بستان لارین نئج اولدو؟
 بستان گوده ن بووقان لارین نئج اولدو؟
 اوخوش گؤزهل دؤوران لارین نئج اولدو^(۲)

بیزده قویوب گئتمه لی بیک آی آمان! گئدیپ گؤزدن ایتمه لی بیک آی آمان!

۱- یاتایدییم: ای کاش یاتا بیلیدییم (آرزوی فعلی دیر)

۲- نئج اولدو: او زامانا اشاره ائدی کی کنده بستان چوخ اکیردی لر او بوللوغو یادا سالاراق حسرت یئیر

ايندى نىيە بستان لارى اكن يوخ ؟
 كردى لرى دالبادالا چكن يوخ ؟
 قووين لارى خرمن ائديب توكن يوخ ؟

كندين او دئوران لارى «يادش به خير» داماق لى بووقان لارى «يادش به خير»

يائى گئجه سى سىز اولار هاى ياتار
 چؤلچو گلر يورقون دوشر آى ياتار!
 بيلمه بئله كتده ن كئچه ن چاى ياتار

يولون توتار لام لام آخيب شاريلدار باخسان اوزاقدان چاى اوزو پاريلدار

آى جيغاتى، بيچين لرى نئيله دين ؟
 چؤلده يئنه اوراق سازين كؤكله دين ؟
 كولش لرى دسته توتوب پئيله دين ؟

فلك ده اؤز سازين نئجه چاليب دير! هر كس دوشوب بير درده قاليب دير!

ائىل ييغيشيب بيچين لرى بيچنده
 قويون قوزو ياواش گليب كئچنده
 سونبول لرى بير بير تاييب سئچنده

بير سس گۆردون او تايلاردا باغيرير^(۱) صالى على ختم انبيا چاغيرير

بيچين چى لىر ايسىتى سويو ايچندە
گاھدا سو قورتولوب سوسوز بيچندە
دىرمىقلايىب سون زمى يە كۆچندە

ھىي كولىشى ايسلادارلار دوورلر درگازلارى شاققىلدايىب دۇورلر

بيچين چى لىر درگازلارى چكىندە
ايسىتى ترى باشدان گۆزە تۆكىندە
قدىم كى لىر بىل بوخونو بوكىندە

درگازلارى اوزاقلادىب آچارلار جاوانلاردا ياخىنلادىب قاچارلار

چىمىن لى خرمن يىرى لىر ھانى بس ؟
قورق چونون ھانى آدى سانى بس ؟
طبيعتين نىجولوب دور جاني بس ؟

داملارى خرمن يىرىدەن گۆتورون قورق چولار توتون قوروق بيتىرون

يىي گىندە ردى داغدان ائلات گلردى
چادير ووروب كۆوشنى يورد ائلردى
اود ياناردى گىجە داوار ملردى

ايندى نىيە چۆلدە چادير سالان يوخ؟ ياشىل طبيعت ايچرە بىر قالان يوخ؟

كوردوستانين يازداياشيل داغلارى
اۆلكه ميزين اكين لرى باغلارى
كۆۈش لرين ميوه لرى تاغلارى

تمدۇنۇن بو دارليغين آتايديم! داغ دۇشۇندە چادير ووروب ياتايديم

آى جيغاتى، خزىنە لىر نئىلە يىر؟
هر كس گندير اۆز باغىنى بئللە يىر؟
اوزوم لرى يىغير تۆكۈر سئلە يىر؟

دئنه تانرى كوجو قووات قولوزا وطن عشقى چيراغ اولسون يولوزا

آى جيغاتى، منيم كندىم وار اولسون
يازدا ياغىش قىشدا باشى قار اولسون
خزىنە لىر بېتىش^(۱) اونا يار اولسون

دئنه منيم يوردوم يووام اوبامسان آرخام ائلىم چاملى بئلىم قالامسان

منيم يوردوم شاعير اوغلون سوروشور
سوراغ لاشىر شەريارا قونوشور
اوغول سسى داغدان داغا قووشور

«بۇنە سىس دىر سىن عالمە سالىبسان؟ گل بىر گۆرەك اۆزون هاردا قالىبسان؟»

سن سن منیم اویغوروم شهریاریم
 ائلر ایچره گؤرکمیم افتخاریم
 باشیم تاجی اوره ک بندی قراریم

شیرین دیلی ایگیت اوغلان هارداسان؟ اولسون سنه قوزو قوریان هارداسان؟

آخشام اولوب یول لاریوا باخارام
 حسرتینده شاققیلدارام شاخارام
 اولدوز آدلی شاهاب کیمی آخارام

کل باشیوی دیزیم اوسده قویارام دونیا بویو مکر سندن دویارام!

تبریز ۱۳۷۴ ینجی ایلین یازی

یوخسول لوغون یوکو میندی بئلیمه
 یورقون لوغون توزو قوندو تئلیمه
 اوزاق دوشدوم اؤز اؤلکه مه ائلیمه

یوخسا منده محبتین جاننیام ائلر ایستکلیسی ایستی قانییام

طوفان قوییدی سالدی بیزی دومانا
 یوز طرفده ن توو وئردیلر طوفانا
 هارایلادیم اؤلکه بلکه اویانا

دومانلی باش داغلار منه یار اولدو داغ باشینا دونیا یامان دار اولدو!

دونيا باشى آيرىلىقدىر اۋلوم دىر
يوللارنىن باشى بوتون دۇنوم دىر
اودلارنى نىن سونو كئچمە سۇنوم دىر

بىز قوجالدىق سىزلر باشى ساغ اولون اۋلكە مىزدە سارسىلمايان^(۱) داغ اولون

آى جىغاتى، ملكان منىم جانىم دىر
اىستە يىم دىر اورە يىم دىر، قانىم دىر
شاھلار شاھى سولطانىم دىر خانىم دىر

وار ملكانىن داغلار كىمى غنىرتى كۈنش شرافتى دىنيز^(۲) شوكتى

نېرېز ۱۳۷۴ يىنجى ايلىن يازى

آى جىغاتى، ملكانىمىن باغلارى
آلما لارى اوزوم لرى تاغلارى
گوللرى نىن قىرمىزى سى آغلارى

خاطرېمدە ھىمىشە لىك قالېب لار كۈنلۈم قوشون مندە ن توتوب آلىب لار

بىتتش باغى ائىل بىرلىگى اوتراغى
رحمت لىك حاجى نىن اوجا چارداغى
قايناردى چارداقدا قوجا بايداغى

ايندى او باغ چىراغ لارى سۇنوب لرا! چوخدان اۋلوب بو دونيادان دۇنوب لرا!

او باغلارین صفه دورموش هئیواسی
 بووقان لارین باغدا گئجه قالماسی
 هئیوالاری دوشاب لارا سالماسی

خاطریمده پایشیب لارقالب لار الده ن چیخب درده منی سالیب لار

بیتش باغین بیرده اله سالایدیق
 قاییتمادا شام چاغینا قالایدیق
 او گونلری بیرده تاپیب آلاایدیق

آی نه اولار بیرده مینک قاننیا! قاننی سوره ن کلری هئی داننیا

قاننیدا ائل هئی دانیشیب گولردی
 آیدا ائلین گئتمه سینی بیلردی
 کنده کیمی آی بیز ایله گلردی

گویده گوزو بیزده، گلیب آخاردی او گلدیک جه منیم گوزوم باخاردی

آی جیغاتی، اوزوم لری دره ردیک
 سحر تئزده ن ایسلاداردیق سره ردیک
 هئی چئویریب چالیب بیغیب کوره ردیک

حسینی دهن قئین آلتیا درمیشم دسته چین دهن یئمیش لری سرمیشم

باغ گنجه سی گئدیب سحر گلردی
محبتین گونش باغا چیلردی
باغ یوخودان دوروب باخیب گلردی

باغ سحری گؤزه ل له نیب شاد اولار غربت ائله یای سونوندا^(۱) یاد اولار

باغدا سحر قارالتی لار قاچاردی
گونش چیخیب ایشیق لارین ساچاردی
ننه م یئتیب سوفره سینی آچاردی

بیر آز یئییب تی - تله سیک دوراردیق سالخیم لارین بویون لارین ووراردیق

آخشام اولوب باغدا گونش باتاردی
ائل ییغیشیب گئده ردی سس یاتاردی
قارالتی لار قاپ باجانی توتاردی

باغدا درین غصّه - غمه باتاردی دینمز - اینمز آیاق اوسده یاتاردی

سبزه گونوز وره زن ده قالاردی
گونش ساچین سبزه لره سالاردی
بووقان آخشام سبزه لری چالاردی

گوندوز اوزو یاواش یاواش سولاردی قره ن قلو^(۲)ق افق لره دولاردی

آخشام یئلی باغدا گئدیپ گلردی
 گؤزه‌لیگین گونش یئره چیلردی
 یوک - یاپینی بووقان چالیب سیلردی

بووقان گئده‌ردی باغ غمه دولاردی تک قالیب سارالاردی سولاردی

یغیشدی‌ریب باغدان الی اوزه ردیک
 میلاق‌لیقی بیر بیر ساپا دوزه ردیک
 اندیریپ یویوب سویون سوزه ردیک

آی نه شیرین قیزیل اوزوم اولاردی ! من یئیه نده آغزیم دادا دولاردی

بووقان گلیب کتده یئترین سالاردی
 چارداق ایله باغدا یالقوز قالاردی
 کؤوشن بوتون سارالاردی سولاردی

باغدا یازیق باشین یئره آتاردی بایراما دک یوخلایب یاتاردی

بورداکی باغلار نییه بس سولوب لار ؟
 بیرده نه‌دن غصّه - غمه دولوب لار ؟
 سولوب لار آما نه گؤزه‌ل اولوب لار !

بونلار ایله بیر قونوشام دانیشام بیر سوروشام سراغلاشام، آلیشام

حئیف دگیل بو باغچالار سولالار!

حئیف دگیل بولار غمه دولالار!

اٹل گئدہرک قیشدا یالقوز قالالار!

ہردہ ن گلین گئدہ ک باغا قونوشاق بیر سوروشاق، سوراغلاشاق، دانیشاق

داوار گئجہ کندہ طرف گئدہردی

ہامپا گئدیپ یونجالیقی گودہردی

قویون قیچی یولدا یئری دیدہردی

یاخینلاشار کندہ چوبان داواری کندہ گلر چوبان سسی هاواری

زیان کارلیق بیرایش اولوب چوبانا

لازم دیر کی ہامپا بیر یول یوبانا

اوندا گئدہر اکین لری تالانا

اکینچی نی شیکایتہ یول لارلار چوخ دانیشسا آغاچ لاری قووزارلار

قوچ قویونو گئجہ کندہ سورہ ردی

قویون ایتی قارالتیا سورہ ردی

قورخو اونون قلبین اوزوب درہ ردی

داوار یاتیب دال با دالا دیاردی اوردا چوبان قویون لاری سایاردی

جوت چو گلیب یئر سینه سین سؤکنده
 هامپا توخوم سپیب توپان چکنده
 ایکیندینی چوبان یئیب بوکنده

آرخ اوستونده قویون لاری گزه ردی آرخ ایچینده سولار آخیب سوزه ردی

کته ن چیخیب مدرسه یه گلردیک
 باشند باشا یولو دئییب گولردیک
 اوندا مگر غصّه - غمی بیلردیک!

او یول لاری بیرده گئدیب گلئیدیم یولداشیما سولطان^(۱) دئییب گولئیدیم

یولدا چؤنوب اییده لری چالاردیق
 جیب لره ساغ - سوللو تۆکوب قالاردیق
 بو گونلری مگر یادا سالاردیق!

او یول لاری بیرده گئدیب گلئیدیم بیر شاد اولوب بیرده دئییب گولئیدیم

یولداش اوندا عطیرلی بیرگول ایدی
 سان کی باهار چاغیندا سونبول ایدی
 ایسته مه لی بیر فره بولبول ایدی

ایندی لیکدهن اوندا خبر یوخودو اوندالیقدا محبت ده چوخودو

پاییز گونو یونجالاری بیچنده
بولود یاواش کولگه سالیب کئچنده
شوخومدا قوش بوغдалاری سئچنده

قیوراق سوچو آرخ اوستونده گزهردی یاشیل چیم لر کسب ییغیب دوزهردی

منده سویا آرخ اوستونده گزمیشم
منده یاشیل چیم لر کسب دوزمیشم
کردی لرین دولماسینا دوزمیشم

کند اوشاغی یورقون دوشه ر یورولار شامسیز یاتار اشتاهاسی وورولار

اوباش دوروب آرخ اوستونه گئدهردیک
کتدهن چیخیب قارالتی دا ایتهردیک
اوزاقلاشیب قونشو کنده یئتهردیک

قونشودا هئی آرخیمیزی باغلاردی گورجک بیزی یاندیم دئییب آغلاردی

الده بئلی محکم توتوب سیخاردیق
ییغیب سویو گلیب یئره چیخاردیق
بیر سو گله یئددی خانی ییخاردیق

بیز سوواریب آرتیق سویو سواردیق ییغیشدیریب کنده طرف قوواردیق

آي جىغاتى، گوندوز گىنجە آخارسان
هئى دولانىب شاققىلدايىب چاخارسان
آي بختور، چول كوشنه باخارسان!

مندە آخىب كوشن لرى گزىدديم^(۱) باغچالارا بستان لارا سوزئيديم

آي جىغاتى، ايندى سولار آزالىب
طبيعتين گوزەللىگى سوزالىب
اورمو دىن^(۲) دۇورەسىنى دوز آلىب

توستو اوزون^(۳) لايە سىنى دلىب دىر ايش ترسە لىب فلک جانە گلىب دىر

بىردە گۇرەن چايلار آشىب داشاجاق ؟
جئىران قاچىب زىروە^(۴) باشىن آشاجاق ؟
چۆلدە گزىب كىندە يولون چاشاجاق ؟

بشر نىيە گوزەل لرى اونودوب ؟ گۇزەل لىگىن كۇكون قازىب قورودوب

مىاندوآب - ۱۳۷۸ يايى

قىشدا سحر كىندىن قارى ياغاردى
قار ياغارق چىغدا قويون دوغاردى
گۇردون بوتون كىند و كوشن آغاردى

كوشن گولەر باشدان آغارار گۇزەل لىگى كۇنول لرى آپارار

۲ - دىن: دريا

۱ - گزىدديم: اى كاش گزە يىلىدیم

۳ - اوزون: يىر كورەسى نىن جۇيندە ھاۋادان بىر لايادىر كى اونون دكىنمە سى ياشايشا خطرلى دىر

۴ - زىروە: قەلە

گت گئجه سى قيشدا سس سىز اولاردى
گندىن ايتى اوزون سس له اولاردى
غملى سسى قاپ باجايلا دولاردى

سكوتى سىندىرار ايتىن غم سسى گنده دولار غملى سؤزو غصه سى

كروان گئدير گئجه قارلى دوماندا
گت چىراغى سس سىز دوروب اوياندا
ايشىق لارىن قارانلىقا ساچاندا

گۆز يالوارىر كروان گئتمه دايلان دورا! دۇيمايشام بيرده باخيم آمان دورا!

يوردموزون ايسى گلىر اوزاقدان
اولكه سىنده دوشمز آدام داماقدان
بىزده دوشدوك غوربت ائلده آياقدان

بو غوربتىن قىفيل لارىن آچايدىم دومان بوغان يول لارى بير قاچايدىم

قونشوموزى گۆردوم عجب قوجاليب!
وردو باتىب آرىقلايب قاراليب
گۆرهن مگر روزى گۆزو داراليب؟

دئديم: بالام چوخ چتىن دير ايشله مك بير بلله نى كته تاپيب ديشله مك

آي جيغاتي كندىمىزىن قىزلارى
چۆلدە گزەر پايىزلارى يازلارى
دىللن دىرە ر كۈنول لرى نازلارى

اوقىزلاردان بىرىن سىئە بىلمەدەم قىسمت دن دە آشىپ كىچە بىلمەدەم

آي جيغاتي اىلمە سالان قىزلارين
فرش اوستونده پايىزلارين يازلارين
نقىشە لردە اۋردك لرىن قازلارين

شەھريار تەك كۈنول دە بىر سۆزۈم وار «مەنىمدە او قىزلاريندا گۆزۈم وار»

بويلوق چالار بارماق لارى قاباردار
اىنچە لرىن^(۱) رنگىن آلار آغاردار
اىنجى^(۲) آلين آغ درىسىن قوپاردار

اىنجىمىش اىنجى بارماقى اۋپىئىدىم گۆز ياشىمى كۆزمە سىنە^(۳) سىپىئىدىم

آي جيغاتي بىلى يوردو^(۴) تاپايدىم
يازى - قىسمت قولتوغوندان قاپايدىم
بىر يىنى دەن خىمىر توتوب ياپايدىم

بىلى يوردون يازلارى «يادش بخير» سۆگىلى مىن نازلارى «يادش بخير»

۳ - كۆزمە: يارا توختامىشى

۲ - اىنجى: مرواريد، مروارى

۱ - اىنچە: ظريف، خىردا

۴ - بىلى يورد: دانيشگاه كۈنول: اورەك

باتدى گونش باخار قالان گۈز اولدو
ياندی ديلک^(۱) سونرا چؤنوب کؤز اولدو
کؤنول يايى بيرجه يانار سؤز اولدو

دوروم كنجيم گنديم اوزاق چوللرى تايم گوروم ايتگين گندهن ائللىرى

باش گۆتوروب داغا داشا آتارام
غـمـلـرـيـمـي شـنـلـيـگـيـمـه قـاـتـارام
گـۆـزـهـل لـيـگـيـن اـرـبـاـيـنـا چـاـتـارام

دئیہ م گوش باتدی گونوم قارالدی یوخ خبرین سنسیز عؤمور آزالدی

بیر گون اولار دویون لری آچارام
داغدان داغا چۆلدن چۆله قاچارام
بس نئیله ییم؟ محبّه دوچارام

مجنون اولوب چۆلدە يئرى يازارام فرهاد اولوب منده داغلار قازارام

عاشق دئیہ ر: اورہ ک آغلیر جان آغلیر
اورہ ک دولوب حسرتہ، گؤز قان آغلیر
اورہ ک دہ بیر غریبہ طوفان آغلیر

کیش مات اولدوم آمان اوتا بیلمه دیم گئتدی کؤنول شاهی توتا بیلمه دیم

تبریز یلی یوردو - ۱۳۷۳ ایچی ایلین یازی

گۆزەل لىرىم بىزدەن اوزاق قالدىلار
خىيمە لىرىن ھاردا گىدىب سالدىلار؟
ھای ھويونان اولار نىجە چالدىلار؟

بىر آشايدىم^(۱) دىزلىرى^(۲) سىللىرى بىر تاپايدىم ايتكىن گىدەن ائللىرى

سندن سورا نە لر چكىم بىلمە دىن
ھارايلايدىم آما دۇنوب گلەمە دىن
قان ياشىمى بىرجە گلىب سىلمە دىن

بىردە دوروب تىبرىزىمە گلىئىدىن تىللىرىمىن توزلارىنى سىلئىدىن

سنىسىز نىجە بىردە بوردا قالارام؟!
كۇنلوم اوسدە بىرىبىر داغى قالارام
گۆز ياشىملا بوردا طوفان سالارام!

گونش كۆچوب آل^(۳) يولونا باخارام اولدوز آدىلى شاھاب كىمى آخارام

چاشدىم يار يولونو يامان ايتىردىم
توتدو گۆز قاباغىن دومان ايتىردىم
آمان سىز اولموشام آمان ايتىردىم

غافل اولدوم اوويم يارالى گىتتى ھوركودو يوردومون مارالى گىتتى

شىمشىك^(۱) آخدى شاخدى اوچا بيلمە ديم
يولوم چىخدى داغا قاچا بيلمە ديم
دويون لر بركىدى آچا بيلمە ديم

يامان يئردە مارال لاريم چۇندولر يامان زامان چيراغ لاريم سۇندولر

قاشديم يار داليجا توتا بيلمە ديم
آشديم داغ - دره لر چاتا بيلمە ديم
يار خيالىن باشدان آتا بيلمە ديم

داغلارى داشلارى آغلار گزهرم حسرتى سينيى داغلار گزهرم

گۆزە ل لريم گۆردو منى قاشدىلار
محببتين دويون لرين آشدىلار
اوزاقدا گۆرسنن داغى آشدىلار

توتانماديم اوشدو گىتتى دورنالار اوزاقلاشدى گۆزدن ايتدى دورنالار

حسرت كۆزو اورە ك لرى داغلادى
قسمت گليب كۆنول يولون باغلادى
باغلى يولا فرهاد باخيب آغلادى

فرهاد اۆلدو خسرو مرامه يىتتى فلک چرخى يولون بئله كچ گىتتى

قضا كۈنۈل يول لارينا دولوب دور
 قدهر ديلك^(۱) چيچك لرین يولوب دور
 عومور گولو باھار چاغی سولوب دور

ايتيرديکيم بولاغ لاری گزيره م قان ياشیمی يول لارينا دوزوره م

تبريزیمی مندهن آمان آلدیلار!
 ساغالمیان درده منی سالدیلار
 مارال لاریم هاردا گئديب قالدیلار؟

اٹليم کوچن يوردا گئديب باخارام كۈنۈل باشين يانديرارام ياخارام

بوردا قالان خاطره لر ييخيليب
 ائلده ن اوزاق دوشوب بولار سيخيليب
 من باخيرام بوردا بولار قيريليب

من سسله ديم بولار چۈنۈب باخمادی بولاغ لاریم بيرده جوشوب آخمادی

بوردا قالان خاطره لر گۈرونور
 ياتاق لارين گۈرۈر كۈنۈل دۈيونور
 چۈنۈر گئدير اوزون تۈتۈر بورونور

باخمادیلار اوزچۈندهريب گئندی لر اوزاقلاشيب گۈزلىمدهن ايتدی لر

آي جيغاتي، زامان كئچير سئل كيمي
 عومور گئدير كئچيب گئده ن يئل كيمي
 قديم كي لر گئتدى كؤچن ائل كيمي

كؤچن لرین آدى بوردا دئييلير اؤلن لرین مالى بوردا يئييلير

آي جيغاتي، دونيا بويو اوزون دور
 رمز و رازى عجيبه دير اويون دور
 بوشالمويان دويون فقط اونون دور

فلسفه نين بئلين يئرە چاليب دير اندیشه نى آتدان يئرە ساليب دير

بیر مینئی دیم یورولمویان یئللری
 بیر قاچايدیم قورتولمویان چؤللری
 بیر کئچئیدیم دنیزلری سئللری

بیرتاپايدیم بو دونيانين باشینی اۆلینی آخیرینی یاشینی

آي جيغاتي، بيزده بيرگون گئده ريك
 گوزلرينده ن هميشه ليك ايتە ريك
 خبر گلمز يئرە يالقوز يئتە ريك

اوشاق دئنه حقيقتە يار اولسون قويماسين لار دونيا دوزە دار اولسون

بشر گرہ ک حق یولونا قان وئره
 دیلک وئره اورہ ک وئره جان وئره
 گونش وئره اولدوز وئره دان^(۱) وئره

حقہ وفا شرافتین جانی دیر حقہ وفا ھابیل لرین قانی دیر

قیزیل لاری یئردہ قویوب بوشلاما
 گوموش لری آياخلاييب داشلاما
 دوزلر ایله ایریلیگی باشلاما

یالانچی نین بورنونو توت اووگیلان تولکولری ھایلا کیلان قووگیلان

آی جیغاتی، گل قونوشاق آرازا
 سسلره سس، آواز وئره ک آوازا
 بلکه بیزده غمدہ چیخاق دایازا

بیر اوپوشک قوجاقلاشاق آغلاشاق قان یاشی گؤسترمہ دہ بیر باغلاشاق

بیر گون اولار فلک بیزی آیرار
 هر کیم قالار بیر درہ دہ باغیرار
 ائلر ائلی تورپاق آتدان چاغیرار

بیر گون اولوم ائلدہن بیزی آلاجاک ائلدہ بیزی یالقوز یولا سالاجاق

بشر گرەك بىر بىرىنە خوش اول
ياخشىيا خوش پيسلرەدە توش اول
منيم كۈنلۈم بىر بالاجا قوش اول

اوچا قاچا ھارايلىيا باغيرا اۆلكە لرى محبته چاغيرا

خوش لوق قووان اۆزو گرەك قوۋولا
ياخشى لىقى پوزان گرەك پوزولا
اۆلكە لردە بىر دې گرەك قورولا

حقيقتە ائللر گرەك يار اولسون ناحقە دە دونيا گرەك دار اولسون

آي جيغاتي، مرد اوغلونا داياق اول
ساحە لردە دوشونجە لى اوياق اول
صحنە لردە ستار خاننا ساياق اول

اۆلكە ميزين حق سۆزلرين دئيه رەم قنيم لرى قوۋورغا تك يئيه رەم

حق قولونا ھر كيم اول اينجار^(۱) اول
حق يولونا پوزولمويان ايلقار^(۲) اول
آي جيغاتي! حقە يورولماز يار اول

حقە سارى درين دنيز لردە قاچ قامچى^(۳) ووران دالغالاردايول لار آچ

آي جيغاتي، يالان سۆزه آلدانما
باخ ايچرى بوياق لارا^(۱) توولانما
آچ گۆزونو فيريلداغا فيرلانما

ديب لري دئش درين لري آراشدير^(۲) هر پاپاغى^(۳) اؤز باشينا ياراشدير

ياشايشى شرافته قول^(۴) ائيله
حئيثيت آلتيندا پولو چول^(۵) ائيله
وجدانى ساغ غئيرتى سول قول ائيله

بو سۆزلري داغيت بوتون ائللره اؤلكه لره دنيزلره سئلره

من يئنى دريا ائله ديم

شهر يارين دنيزين من يئنى دريا ائله ديم

او بۇيوك محشرى گلديم يئنه بر يا ائله ديم

شهر يارين نفسين قاتميشام اوز احساسىما

شعريمى معجزه لى نفخ مسيحا ائله ديم

شهر يارين سوزونو بال كيمي قاتديم سوزومه

سوزومى ائللريمه شهد مصفا ائله ديم

من دئيه ن يولدادا و آلا له نه زيان وار نه ضرر

دين و ايمانده بو يولدا سوز اهدا ائله ديم

دين و فرهنگه مارق صلحه داياق دير بونو بيل

من ده اوز يوردومو بو مولكده دارا ائله ديم

آزدير الدهن ياپيشان، چوخذو قيچيومان دولاشان

چاره يوخ منده دوزوب صبر و مدارا ائله ديم

گوزو گورمز هله ميتلانمادا دارتينمادايير

منده مرد اولدوم اونون نيئين افشا ائله ديم

هنر اوز هممتيني خالقا گوزله ل گوستره جك

اودو حافظ كيمي هئى ترك محاكا ائله ديم

شهریارین خلف اوغلو بوز امان ایچره منم

شهریارین دیله یین گور نه مهتا ائله دیم!

شهریارا، گوزون آیدین کی سنین قان یاشیوین

گونشین گوئلر اوزونده گلیب ابقا ائله دیم

شهریارا، سن اوزون بیر خبر آل روحیندهن

سن دئیهن یولدا من اوز نقشیمی ایفا ائله دیم

«تورکو و آلا له آنالار اوخشایی لای لای دیلی دیر»

من بو عنوان ایله گل گور نجه غوغا ائله دیم

من کونول قانی یئدیم سن دانیشان دیل سوزونو

گوزومین قان یاشی تک لؤلؤ لالا ائله دیم

اویغورا من «سحر»ی^(۱) باشلامیشام «شبدیز»^(۲) ده دک

چوخلارین سن کیمی بو ساحه ده «شئیدا»^(۳) ائله دیم

۱- سحر: درین و دورو دوغولو اردیل لی شاعریمیز خانیم حمیده رئیس زاده نین تخلصی دور

۲- شبدیز: سراب لی شاعریمیز، حسن اسدی نین تخلصی دور

۳- شئیدا: یحیی شیدا، تبریزین آدلیم شاعیر و ژور نالیستی دیر

سالدیم یولو بیلی یوردا^(۱)

اٹلریمدن آیریلالی

سیناراق دؤزوم

وورغون بوکؤنول، اولدو بیر تیکه

بیر گون تله سیک، گئتدیم تبریزه

سالدیم یولو بیلی یوردا

بیرده باخام، اوژ یئرینده ایتن لره

بیرده باخام، او گوردوگوم چیمین لره

بیرده باخام کؤنلوم ایله تانیش اولان او یئرلره

بیرده باخام باشیمیزه کؤلگه سالان آغاج لارا

بیرده گئده م، دولاندیقیم او یول لاری

قیچیم قاچار کؤنلوم اسه ر قاچدیم اورا

حسرت چکن گوز دولوسو باخدیم اورا

بیلی یوردون گؤزه ل لیگی یئنه گؤزده ن ایشیق آلیر

کؤنول سئوهر آغاج لاری اوردا یئنه کؤلگه سالیر

دولاندیقجا اوردا قالان خارطره لر

بیر بیر منیم گؤزلریمه گؤرون دولر

آما بولار بیزده ن سورا، بیز سیز عجب غمه باتیب

سانکی بولار بیزده ن اؤتور، نوخوش لاییب یئرده یاتیب

هر خاطره اوز یئرینده بیخیلیب دیر

دینمز - اینمز باشین یئر آتیب یاتیب

بیز سیز بولار، هر بیررسی ایشده ن دوشوب لاپ قوجالیب
 بویاق لاری آتیب سولوب لاپ سارالیب
 یالقوز اولوب تک قالاراق لاپ توتولوب لاپ قارالیب
 جانان دوشرکن سوزالیب
 خاطره لر یامان سوسوب ^(۱)
 سانکی بولار هر نه وارین داشین آتیب
 قورتولمویان زامان بویو بوردا یاتیب
 باشلاری نین اوسده گئدیپ
 یاواشجا بیر بیر اویاتدیم
 خاطره لر یامان کؤکده چتین لیک له اویاندی لار
 گؤرک منی دینمه دی لر، هئچ منی دیندیرمه دی لر
 خاطره لر بیر بیر منه غریبه تک سویوق باخیب
 حؤوصله سیز دینمز - اینمز چؤنوب یاتیب
 هئچ منی بیر سایمادیلار، بولار منی سانکی آتیب!
 من باشلادیم یالوارماقا
 خاطره لر اوز چؤنده ریب
 منده ن قاجیب اوزاقلاشدی
 من باشلادیم آختارماقا
 خاطره لر سان کی منله تانیش دگیل
 سونرا باخدیم آدام لارا
 من گوردوگوم آدام لاردا هئچ بیر یوخ

بوردا منه بیر باخان یوخ

بوردا منی دیندیره ن یوخ

من گوردوگوم ائللر هانی ؟

ائل دسته سی سنلر هانی ؟

من گوردوگوم گولر هانی ؟

سونبول سایاق تئلر هانی ؟

سانکی بویون بوردا، دامن غریبه یم!

یوخ یوخ بویئر چوخدان دی کی بیزیم کی دیر

ایندیکی بو دادسیز دوزسوز غریبه لر

بیز گئده ندن سونرا گلیب

بولار منه سانکی گونوننه لیک دیر

بولار بیزیم بیلی یوردا اؤزگه دیر لر*

بو بیلی یورد بیزیم کی دیر

بورا بیزیم وطنیمیز

بوردا وار چوخ ایتنیمیز

عشقیمی من بواؤلکه ده تاپیب سورا او توز موشام

یار دالجا یاواش یاواش گئت گلیمی باشلامیشام

سونرا چؤنوب آغلا یاراق اوز گؤزومی یاشلامیشام

من گئدیره م هارای چکم، ائلریمه دئییه م: گلین

بیرده گئده ک بیلی یوردا

بیرده غمین داشین آتاق

* - او لحظه کی من بیلی یوردا گئتیم، گؤردوم کی من گوردوگوم ائلر کؤچوب یوردو قالیب

بیرده چیمن لیک ده یاتاق
 بیرده دوراق درسه باخاق
 اوستادلاری قاچیم تاپیم
 اولار منه شاهید اولار
 بو بیلی یورد بیزیم کی دیر
 ایندی کی لر سونرا گلیب
 بوردکی بو خاطره لر سؤزلریمه سندیرلر
 گۆردوم یئنه خاطره لر دال چۆنده ریب قویوب گئتدی
 اوزاقلاشیب گۆزده ن ایتدی
 آخیر گۆردوم بوسؤزلرده ن فایدا یوخدور
 بودونیا دا وفا اوچون قایدا یوخدور
 بیرده گۆردوم غاصیب لری گۆرمه یه هئچ گۆزوم یوخدور
 بیرده گۆردوم خاطره لر کوسمه سینه دۆزوم یوخدور
 یاواش یاواش دوردوم گئده م
 گۆزیاشیمی گیزلتمه گه
 گیزلی باخدیم ساغا سولا
 یاواش چۆنوب باخدیم دالا
 غم دویغومون ^(۱) قانادیندا دوشدوم یولا
 بیلی یوردون گۆی کۆرپوسون
 بیرده چیخدیم
 اوردا قالان خاطره نین

ياواش ياواش اوستون آچديم

گۆردوم اۆلوب اويانمادی

كۆنلومده هئىچ اوردا دوروب دايانمادی

پيلله لرى بير بير آشدیم

قويدوم قاچديم

دويغو لاريم جوشدو داشديم

اوردا دئديم اۆز اۆزومه

«اويغور» آغلا سینه داغلا

گونش يولون بوردا چاشديم

۱۳۷۵ اینجی ایلین یایی

يوردوم ساليب يولاى نه كيشى لرا

يوردوموزون چۆلو

يوردوموز يولو

دوشىر يادا، كۆنول احساسا دولو

او يول لارى سالان، ائللر هانى بس؟

او چۆللردە سولان، گوللر هانى بس؟

آغاريب تۆكۆلن تئللر هانى بس؟

او چۆللردە دىنن، دىللر هانى بس؟

او چۆللرە دولان سئلر هانى بس؟

اوردا اوچان، قاچان قوش لار هانى بس؟

قويون لار قوزو لار قوچ لار هانى بس؟

ائولر قادين لارى^(۱)، چۆللر كيشى سى

بيچين بيچن اوزون ساچلار هانى بس؟

قوجا قادين گنڭديب چۆللر اوزوندە

آياق يالين گزيب باششاق ائدە ندە

قلم يورقون قيچين قانين تۆكندە

تۆكردى گۆز ياشين چۆللردە قادين

او قيچ قانين يووان ياشلار هانى بس؟

هارای او چۆللرده ایندی گزه ن لر!

آدیم لاری دوزوب، سوتک سوزه ن لر

او چۆللرده یاواش حورمتله گزین

کئچن لرین بولار یاتاق یئری دیر

بویول لار اونلارین آیاق یئری دیر

روزگارین توپو فیرلانمادیر

عؤمورلرین گونو، دارلانمادیر

آما حئیف بشر، توولانمادیر

اینسانین خوشلوغو، اوولانمادیر

بویئر سالیب یولا آی نه کیشی لر!

قدیم قادین لاری، سالیب یادیما

اۆلکه میزده ایندی، اولان تئشی لر

آی زامان! توولانما بوردا دایان دور

آی قبیرده یاتان! سنده اویان دور

دور بیر دانیش بیزه، کئچن زامانان

قبیرلرده یاتان، قبیر قازانان

دانیش یامان گوندهن امن و آمانان

بویوردون کئچه نی، خوش و یامانان

سئلری نین سسی، قارلی دومانان

دوشمان لا ووروشان، دوشمان قووانان

دوشمان زور گلنده، قويوب قاچاندان

بويئرده داش قويوب، يول لار آچاندان

دور بير دانيش بيزه كئچن زاماندان

يئر ترپنيش لري گلنده قديم

ياتيرديب يان يانا چوخون هارادان؟

بير كؤنول سؤزوم وار بوردا بير دايان

بو يوردا يول لارا دوشونجه لي باخ

مين عقليين گميسين درين فيكره جوم

دايازليق قاييسين بير لحظه ده يوم

بيزيم ده نوبه ميز بيرگون اولاجاق

بويئر بو چؤل بيزي الدهن آتاجاق

اؤلدوره جك يالقوز يولا سالاجاق

خالقي ياتيردا جاق يان يانا بويئر

هر كيمي اؤلدوروب اوزو قالاجاق

آيري لاري گليب بوردا قالاركن

بيزيم آدلاريميز ياددان چيخاجاق

بو آي بو اولدوزلار بو يوردوموزدا

گؤيده دوروب باخيب ايشيق سالاجاق

او واخدا «اويغور» دان بو گئن دونيادا

يالنيز سيزيلدايان بير سس قالاجاق

آما بیر سۆزوم وار بیر وصیتیم
 کؤنلومون دونیاسی سۆزوم دیله ییم:
 منفعت ده ن اؤتور، مظلومو ویرما
 قان تۆکن ظالیمه، یاردیم چی دورما
 حقّی هر کیم اولسا، ایله مه یازیق
 کلک قورما، ائتمه حق یولون قازیق
 هاوار دورما پیسه ناحق ظالیمه
 هاوار دور، یاخشیی یا، حقه مظلوما
 حتّی اؤزگه اولسا بیر یادین اولسا
 تعصّب نیشان وئر دوزلر یولونا
 آماندی گوج وئر مه ناحق قولونا!
 قوی بلکه دونیادا بوردان بئله ده
 اینسانلیق شاه اولسون وجدان وزیری
 دوشونمک وکیلی غنیرت قوچاقی^(۱)
 قوی بلکه تانری میز بیرده سئوینه
 شئیطان اوزون سورته یئر ده دؤیونه
 «اویغور» دا شنلیک ده ن^(۲) بیر دون بورونه

کیمسه ن

سنين عشقینده منیم چیخدی جانیم، جان کیمسه ن ؟
 آزقالیب قان ائده سن کؤنلوم اولوب قان کیمسه ن ؟
 من سنی سسله یه رهک، سنده منه بیر دئنه جان
 تا دئیهم: جانیوه قوربان اولا بو جان کیمسه ن ؟
 گؤزون آچسان گؤیون اولدوزلاری گۆزده ن دوشه جک
 بیر قولاق وئرمه گون تحفه لی آی دان ^(۱) کیمسه ن ؟
 هاردا خان سان؟ دیء کؤچوم منده کلیم اوردا قالیم
 اولسا تا منده سینه رعیت اولوم، خان کیمسه ن ؟
 جانیمین نقدینی وئررم خبر آلسام دئیهم سن
 هاردا دیر یوردون عزیزیم؟ دئنه جانان! کیمسه ن ؟
 باش کؤتوررم گئدهرم چؤلله ره مجنون اولارام
 بیر نیشان وئرمه سن آی لیلی دؤوران کیمسه ن ؟
 باخیشین معجزه سی حقّی تانیقیدیدی منه
 سامری سحرین ائدیپ گور نئجه ویران کیمسه ن ؟
 هر کیمین ایمانی یوخدور سینه، باخسین گؤزووه
 او بولاغدان تاپیلار سینمایان ایمان کیمسه ن ؟
 منی گؤرچک بئله هورکودمه او جئیران باخیشی
 ساخلا قوی بیرده باخیم گؤزلری جئیران! کیمسه ن ؟

آياغىن قولى كۆزۈمە دىنچە لە كۆنلۈم بوگۈچە

آپارىپ وای سسى باشدان و قولاقدان كىمسە ن ؟

كۆنلۈمىن وای سسى و آلاھ گتيرىپ جانە منى

آى مسلمان منە يارىدىم! سنى قرآن كىمسە ن ؟

سەنە لايىق نە دى قوربان اولانجانىم؟ كۆزە لىم!

ھامى اينسان ھامى دۇوران سەنە قوربان كىمسە ن؟

گۈل اليندە ن قولى اۇپوم بىلكە بىزە قىش ياز اولان

گۈل كۆنۈل آغلاسىن آى غنچە سى خندان كىمسە ن؟

بوسىنىق كۆنلۈمە دردىن دىنىزىن دولدوردون

لطف ائلە بىر دىنە آى دالغالى ^(۱) طوفان كىمسە ن ؟

حسرت اودلاندى الوولاندى اورە ك ياندى آمان!

رحمە گل بىر دىنە آى سىنە سى سوزان كىمسە ن ؟

كۆنلۈمون نالە سى نئى تەك سنى دايم چاغىرىر

نە اولار؟ بىر خبر آل بىر دىنە نالان كىمسە ن ؟

يىر گۆى عشقىندە يانير سەن نىيە آسودە بىللە؟!

سەندە گل بىر دىنە آى شانىمە حىيران كىمسە ن ؟

«اويغور» عشقىندە تۇكندە كىچە لىر قان ياشىنى

گل كۆزون سىل دىنە چوخ آغلاما، آز يان كىمسە ن؟

يىننە كۆردۈم

يىننە كۆردۈم گولو بولبول كىمى نالان اولدوم
يىننە جوشدوم يىننە داشدیم يىننە طوفان اولدوم
من سنى ايستەيىرەم گۆى بويو دريا دىبى جك
سن منى ايستەمەدين داملاجاً^(۱) حئيران اولدوم
منه سن وئرمەدين اوز كۇنلومى وئرديم سنە من
آلمادين كۇنلومى آى واى نه پشيمان اولدوم!
من سنين شەرتيوى عشق ايله آباد ائله ديم
سن منى خوار ائله دين گۇرنتجه ويران اولدوم
سنين عشقىندە منيم هر نه ييم الدەن گئتدى
بى وفا يوخ خبرين من سنە قوربان اولدوم!
كۆلگە سال باشيمە قوى مندە سنە دالدا لانيم
سن منيم اولسان اگر، غصە سى آسان اولدوم
سن كى آت گزديريسن ياخشى جا شەرت تاپاسان
سادە دل من كى سنين خيله وه مئيدان اولدوم
منى گۇرچك قاچيىن گۇزدەن ايتىب گىزلەنيرسن
سنە قارقيش دئيەرم آغزى دولو قان اولدوم

كۆنلۈم آغلار قاليب آغلار قالاسان بىر گىتتمە!

بىر دايان، گۆر نىجە عشقىندە خوش الحان اولدوم

«اويغورام» مندە محببەت لە خوشام حئيىف اولسون

داش اورە ك لىر دەيىپن كۆنلۈمە شان شان اولدوم

تەريز - ۱۳۷۱ - بايزى

قوشاچاي مارالى

قوشاچاي مارالى ياشاسين كۆروم

شادلىق ايله بويو قوشاسين كۆروم

مجنون تك كئەرم دىلمنە كە تا

اولسا بىردە كۆنول ياشاسين كۆروم

ساغالدىب يارامى وطن ماراقي

اولموي غربتىن ياراسين كۆروم

كۆرمىشم غربتىن دردىن دويونجا

كلميشم وطنىن داواسين كۆروم

كۆرمەدىم بىر وفا غربت دە كلىدىم

يوردمون سوناسى وفاسين كۆروم

انام يوردوندا يار يوخ دئسە منە

اوندا گرەك كئەم آتاسين كۆروم

سسىلەدى اويغورو قوشاچاي، دا گل

منده خلوصيويىن صافاسين كۆروم

مجنون غمە دالدى

كۈنلۈم سىسىنە بىر گۈجە مجنون غمە دالدى^(۱)

آغلار دىدى: دونيانى توتوب سىس بونە قالدى؟!

كۈنلۈم^(۲) دىدى: سىن دىنمە بارى، دردە تانىشىسان!

لىلى وشىمى قىسمت الىمدە نى يامان آلدى!

مجنون دىدى چۆللەر قىزارىپ قانلى ياشىمدان

كۈنلۈم دىدى: رنگىم بو يامان غمدە سارالدى

مجنون دىدى: حسرتدە منىم باشىم آغاردى

كۈنلۈم دىدى: دونيا گۈزۈمە واى نە قارالدى!

مجنون دىدى: بىللەندى جاھان ايچرە بو دردىم

كۈنلۈم دىدى گىزلىندى بو جان ايچرە چوخالدى

مجنون دىدى: يار دردى كۈنۈلدە يىكە داغدى

كۈنلۈم دىدى: يار داغى، دا گىتتمز قرە خالدى

مجنون دىدى: دىشىدىن غىمىمى، غىصە چوخالدى

كۈنلۈم دىدى: گل بىر دولاناق صبرىم آزالدى

مجنون ايلە كۈنلۈم ياپىشىپ ال الە گۈردۈم

مجنون اۋزونو كۈنلۈم ايلە چۆللەرە چالدى

باغلاشدى بولار عشقى دئمكده چؤل اوزونده

چؤل قالماي كؤنلوم يولو مکتب لره سالدی

گل سيد عظيم سنده بو باغلاشمايا بير باخ

«من قرآنى ختم ائتديم او واليل ده قالدى»

مجنون سورا اؤز قوللاريني بوينوما سالدی

گؤز ياشيني توكدى دئدى: بير دؤز بو نه حالدى؟!

گل اويغورون امدادينه آي گؤزلى جئيران

كؤنلوم داريخيپ گؤز قاراليپ سيينه دارالدى

تېرىز - ۱۳۷۲ - يازى

دای کل^(۱)

عشقیم اود اولوب کؤنلومه دولماقدادی دای کل !

کؤنلومه سوسوز باغ کیمی سولماقدادی دای کل!

کل بیر قاپیوا گؤر کی بو اینگیلیتی کیمین دیر

اینگیلیتی سسی یئر گۆیه دولماقدادی دای کل!

عمریم داها قورتولمادادیر، دورما، دایانما

عمریم گونو سؤنمکده قارالماقدادی دای کل!

هجرینده گونوم قاره کئییب ماتمه باتدی

بختیم کونشی آندی سارالماقدادی دای کل!

کل کؤرتنجه سن سیز منه دونیا هدر اولدو

آرزیم یولو تک دونیا دارالماقدادی دای کل!

آیدین «سحر»ین لحظه سی تک سینه می دایم

«غم پنجه سی آه زخمه سی چالماقدادی دای کل»!

عشقیم گولونو آیریلیقین شاختاسی پوزدو

عشقیم، دا کؤنول قانینی آلماقدادی دای کل!

کؤنلوم، دا دوشوب جانیمه اؤز جئیرانین ایستیر

حسرت یاپیشیب چؤلره سالماقدادی دای کل!

عنقا صفتیم! عاشقینه بیر نظر ائيله

آختارمادا قاف اوسده، یورولماقدادی دای گل!

عشقیم اوقدهر هجر چکیب حسرته دؤندو

حسرت یاپیشیب عؤمرومی یولماقدادی دای گل!

آرزییم سؤنوبن سینهدده حسرت کولو قالدی

حسرت یئنی دهن آیری اود اولماقدادی دای گل!

سندهن یئتیشن اویغورا پای حسرت اولوب دور

حسرت داغ اولوب سینهدده قالماقدادی دای گل!

تبریز - ۱۳۷۲ - قیشی

(۱) آي قاراتللى

كۇسترمەنە بىر يول ياناغىن آي قارا تىللى

قوى كۇزلىرىم اولسون قوناغىن آي قارا تىللى

عشقىن اودونا باخ مەنە رەم ائىلە آماندى!

ياندىردى مەنى اود ياناغىن آي قارا تىللى

بەختىم كەچەسىنەن آي دىر آي اوزون آي يار

ياندىر كەچەمەن آي چىراغىن آي قارا تىللى

ساغ سول كەچە دىر اورتا كۈنەش آي نە كۈزەل دىر!

آخىر قاراسىن كۇستەر آغىن آي قارا تىللى

وصلەندە حياتىن سويۇ ھەجرىندە اۋلۇم وار

اۋلدوردى مەنى آغ بوخاغىن آي قارا تىللى

بىر دىفە دانىش قوى بو جاھان عطر ايلە دولسون

اسدىر او قىزىل گۈل دوداغىن آي قارا تىللى

كۇنلۇم قانىنا باتدى اوزون قىرمىزىلاندى

قان تۇكدۇ سەنەن قان شافاغىن آي قارا تىللى

مەن دىفە جاھان بىر باخشىن قوربانى اولسون

كۇستەر يەنە سەھرىن بولاغىن آي قارا تىللى

شېدیزی ده من تک بو باخیش لار نازی توتدو

«سوزدور یئنه افسون چاناغین آی قارا تئلی»

دونیا یه گۆزه ل لیک شاهی! دونیا سنه قوربان

حسنین تاجی اولسون پاپاغین آی قارا تئلی

یالنیز^(۱) سنه گۆز تیکدی کۆنول باغوانی سنده

سیندیرما بو بیر تک بو تاغین آی قارا تئلی

بیر یول گۆروش آرزیم گۆزو یول لاردا یورولدو

گل قوی گۆزوم اوسده آیاغین آی قارا تئلی

عشقینده اسیرم نییه سن توتما دین آی یار

بیر دفعه بو کۆنلوم سراغین؟ آی قارا تئلی

«اویغور» گۆجه نی صبحه کیمی حسرت اودوندا

یاندی دئدی: هاردا یاتاغین؟ آی قارا تئلی

تبریز - ۱۳۷۲ - اینچی ایلین یازی

مندە یاتا بیلە بیرە^(۱)

گەنجە قورتولدو یاتا بیلە بیرە

غەصە نی باشدان آتا بیلە بیرە

سازمانی ئاوی نین وقتی گەندیب

ئاو یو کو چو خدو چاتا بیلە بیرە

انتقال دان دا خبر اولمو یا جاق

من بو قانونە باتا بیلە بیرە

شغل دوم گەندیرەم الدە توتام

هانی سرمایە؟ توتا بیلە بیرە

دئییرەم مدرسە نی سەرسەری توت

من بو وجدانی ساتا بیلە بیرە

وای بو حالدا جیبیمی او غرو گودور

نە دئییم من بولاتا؟ بیلە بیرە

ال یئتیشمیر آتام، بلکه دئیەم:

نئیە ییم؟ بیر گل آتا، بیلە بیرە

باشیمی یا خشی قاتیب دونیا منیم

من اونو بیرجە قاتا بیلە بیرە

۱ - استاد شەریارین «یاتا بیلە بیرە» شعرینە بیر قارشى لاما (استقبال)

شەریارین شعرى نین ایکی اوّل بیتى بئله دیر:

بوگنجه، من کی یاتا بیلە بیرە م

یوخسوزلوق منی قاتلاشدیردی

باشی باشلارا، قاتا بیلە بیرە م

من بو نامردە باتا بیلە بیرە م

دونیانین باشینه یوخدور نییه بس

چالا بیر کس زوپاتا؟ بیلمه بیرهم

شهریار ایله قضادن سوروشاق

«نییه دوشدوک بو اوتا؟ بیلمه بیرهم»

من کور اوغلو اگر اولسامدا نییه

ال یئتیشمیر قیر آتا؟ بیلمه بیرهم

نییه بو مملکتین اقتصادی

بئله اولموش قوراتا؟ بیلمه بیرهم

دئییرهم دردی اوتام بلکه یاتام

یئکه دی، دردی اوتا بیلمه بیرهم

نفتمیز گئتدی کی دوققوز دولارا

نییه وئردیک نوباتا؟ بیلمه بیرهم

بیزه لازیم، آنا صنعت دی بوگون

یوخسا کروانی توتا بیلمه بیرهم

اولاجاق اویغورون آیا نظرین

آلار بئش ماناتا؟ بیلمه بیرهم

(۱) آختاريرام

حقيقت اولدوگو يئر دهن حقيقت آختاريرام

اوغورچودان عجا من صداقت آختاريرام!

نه سادهم! نه ساهام من! خيال خوشام درد!

عدالتين قنيميندهن^(۲) عدالت آختاريرام

شرافتين كوكون اولداردا يانديرانلاردان

نه اومموشام؟! يئن دهن من شرافت آختاريرام!

اوکس کی غئيرت اونونده^(۳) توتوبدی شمشیری

ال آچميشام هله اوندان دا غئيرت آختاريرام!

يالان لارين دوزاغيندا^(۴) عومور كئچيب گئتدی

تاپيلسا كؤنلومه بير دوز محبت آختاريرام

قارالدى قاش، گلهجک ياوريم، كؤزوم يولدا

آغاردی باش هله من بير علامت آختاريرام!

بوگون بو دونيادا «اويغور» تاپيلسا دوز داور

ستم له قارشى^(۵) دوران بير قضاوت آختاريرام

۱ - علي رضا امامي نين «حقيقت آختاريرام» شعريته بير قارشى لاما «استقبال»

۴ - دوزاق: تله

۳ - اؤن: قاباق

۲ - قنيم: دوستان

۵ - قارشى دورماق: قاباق قاباغا دورماق

دویغوم^(۱) سنلاری

صبریمی دالغالی^(۲) دویغوم
 بیخدی سئل تک یئره چالدى
 اوره بیم آل قانا دالدى^(۳)
 بوگون آخشام چاغی
 بیر غصّه لی غوغانی گؤره نده
 خیاوانین قیراغیندا
 ساتیجی بیر او شاق الده
 نئچه بسته پوفکی، غصّه لی دورموشدو ساتیردی
 مشتری تاپماغا او، هریانا نیسگیلی باخیردی
 او باخیش نیسگیلی داغلاردان آغیردی
 او باخیشدان آجی غم - غصّه یاغیردی
 دویغومون سنلاری بو کؤنلومی آلتیندا بوغوردو
 بیرده ن اوندان دا یامان غصّه منی ائیلهدی حئیران
 گوجلو بیر سیلله نی ویردی او او شاقدان
 قولو شیل بیر جاوان اوغلان
 آلی قالمیشدی اوزونده
 یاپیشان سیلله یئزینده

او چکنمیردی او اوزدهن الینی

من چکنمیردیم او الدهن گوزومی

بو قضا قلبیمی چنگینده سیخیردی

بو قضا صبریمی کؤنلومده قیریردی

اوره بیم صبریمی سیندیردی چیغیردی:

او جریق کؤینه گیوه دنیا گوروم قوربان اول!

آنا قوینوندا گرہ ک سن هله ناز ائيله یه سن

نه کی یوخسول لوق اودوندا بئله محنت چکه سن

دئدیم: آله! نه یامان دونیادی! دونیانی داغیلین

نه روادی بیر اوشاق یوخلوق اودوندا بئله یانسن؟

بیری نین ثروتی داشسین، حدی آشسین

ایلدہ بیر تازه مد ایله، اونا بیر دامداش او جاسین

آما یوخسول لوق اودوندا بیر اوشاقین اوزو یانسن

اینان اوزده اونون نازلی بالاجا الی قالسین

اونو بیر کیمسه گوره ندہ

اودا «اویغور» کیمی حئیرتده سارالسین

شاد یاشا^(۱)

شاد یاشا دونیانین آی جئیرانی آذربایجان
 یئر گویون ایستکی بیر طرلانی آذربایجان
 شهریارین بابکین قویما قالا بوش یئرلری
 دوغ یئنه ستار و باقرخانی آذربایجان
 ای عراقین جبهه سینده سگگیز ایل خط سیندیران
 سنگر اولدون ساخلادین ایرانی آذربایجان
 «باکری»^(۲) دور گل اوپوم کیپرک تئلین قاش گؤزلرین
 حقه قوربان وئردی آی مردانی^(۳) آذربایجان
 تاج اولوب باشینده بوعلامه لر^(۴) دنیا بویو
 سن سن علمین مولکونون سلطانی آذربایجان
 ایستی لیک وئردین، صفا وئردین، ایشیق لیق مهره سن
 آی محبت شعرى نین دیوانی آذربایجان
 حقیوی شاه داندی طوفان ائیلهدین هر کیم دانا
 حقّی دیر گؤرسون گرہ ک طوفانی آذربایجان
 قومدا سس لر یاتدی سن مردانه گلدین مئیدانا
 قویمادین زور قاپسییا مئیدانی آذربایجان

۱ - مظفر درفشى نین «آذربایجان» شعرینه بیر استقبال

۲ - شهید مهدی باکری عاشورا قوشونون باشچی سی

۳ - شهید فرامرز مردانی، میاندو آب پاسدارلار سپاه-ی نین باشچی لاریندان

۴ - طباطبائی امینی جعفری علامه لرینه اشاره ائدی

سینمایان بیر قایدا بیر تقدیردیر ییخسین گره ک

دونیادا باش قالدیران شئیطانی آذربایجان

وار یثری ناحق اولارسا قوربانین، چون دنیادا

اولموسان حق یول لارین قوربانی آذربایجان

سس له حقی دوزلوگو انصافی انسانیتی

سسله ین مین دفعه آی قرآنی آذربایجان

حقه دوز یول گئتمه بی اینسانلیقی بیر اؤلچو قیل

ساتما پارتا یا پولای اینسانی آذربایجان

یاردیم ائتمه ظالمه حتی اگر یولداش اول

خشلمه ناحق یولا ایمانی آذربایجان

کیمده وار جرأت باخا خور^(۱) بیر یول آذربایجانا؟

چون دوغوب او یغور کیمی اوغلانی آذربایجان

ای علی

ای افتخار آدم و حوا علی علی

قارداش اولان پیمبره مولا علی علی

بعد از نبی زهر دو جهان برتری علی

بر شهر علم اشرف عالم دری علی

فخر ایلرهم او بدره او خندق غزاسینه

سن کفری یاخشی سالمیسان ایتلر غزاسینه

ای گونده ره ن جهنمه دشمن ولیدینی

ای اولدورهن او عمروی او دشمن امیدینی

خیبرده قاشدیلار هامی اصحاب مصطفی

چشمان غاصبان ولایت به زیر پا

سن سن قاییتمایان دالا خیبر گشا علی!

سنده ن سورا جاهان دا داها «لافتی» علی

بودی پناه دین و پیمبر امید حق

مشکل گشای راه پیمبر کلید حق

خاموش کردهای تو غمت را به آب چاه

عالم فدای غربت تو ای یگانه شاه!

صبر ائيله دین اوزون بیر عؤمور مرتضی علی

تا دین مصطفی قالا دایم به پا علی

زان دم زدی که آتش دل را به آب چاه

خون گریه می کند شب و روز آفتاب و ماه!

دادی نماز را به زکاتت چه زینتی!

خود زینت قیام و جهادی علی علی

سن و ثرمیسن زکاتی رکوع ایله ای عجب

شاهدی بو زکاتیوه قرآن علی علی

بست آب را به روی تو دشمن ولی تو نه

عرش خدا به رحم تو حثیران علی علی

امشب دگر کسی به یتیمان نمی رسد

بالا شده صدای یتیمان علی علی

گفتند آن غریبه نیاورده شام ما

آری تویی غریب غریبان علی علی

کونین و آسمان و زمین عاشقان تو

جان جهان فدای تو ای جان! علی علی

دوست ائيله سه فضیله تحسین عجب دگيل

بیگانه لر ائدير سنی تحسین عجب، علی

ای «لئيلة المبيتة» اولان مفتخر علی

اولدون خلیفه سن، ولی اصرار خلق ایلن

ای پادشاه هر دو جهان ای علی علی

ای کهکشان شوکت و ایثار و عدل و داد
جانم فدای نام تو باد ای علی علی
اود گو ستری بسن او قارداشینا، آفرین سنه!
بیلسین کی سن عدالته زیورسن ای علی
شام و ئرمیسن یتیم و فقیره خرابه ده
سونرا بیلیندی گیزیلی جه مادرسن ای علی
ازدیر میسن یتیم لری سن بیر آنا کیمی
ای مرتضی، بئلینده دولان دیر دین اونلاری
آما ساواشمالار دادا حیدر سن ای علی
ای صبره بی نظیر اولان ای عقاله بی شبیه
ای زیور عدالت و ای زینت قیام
چوخ چوخ چتین دی لایق اولاق شیعه لیک ده بیز
«اویغور» ائده ر دعا کی اولایقین علی
آما هزار لعنت اولاین ملجمه
گوهر شکن به سنگ جفا ابن ملجمه
ای بی شرف! امام مرا در خفا زدی
الّا توان سگ به کجا شیر حق کجا!
ای بی حیا! امام مرا لحظه ای زدی
کاو مست و بیخود از می محراب گشته بود

او در شکوه و شوکت حق آب گشته بود

ای بی حیا نماز تو مکر و فریب بود

زیرا امام دین مرا لحظه‌ای زدی

کاو در نماز و سجده الله رفته بود

ای بی حیا امام مرا لحظه‌ای زدی

کاو از جهان ماده به کلی بریده بود

بی شرم! اگر فرار تو در نهروان نبود

شمشیر شیر حق شکمت را دریده بود!

ای بی شرف! تو نیزه بو مکر را به جنگ

بهتر ز وحی ناطق محراب خوانده‌ای

این در رکوع و سجده پروردگار بود

آن هم به دست حيله فرزند عاص بود

این منجی پیمبر و دین در نبردها

آن نیزه حيله‌ای ز ابو کین و دردها

این در ردیف اول غزوات مصطفی

آن هم زگره‌های عدوان بی حیا

با تیغ زهر دار سری را شکسته‌ای

کاو قفل‌های کفر و جهالت شکسته بود

با تیغ زهر داده سری را شکافتی

پارا به روی شانہ احمد نہادہ بود
 آن لحظہ کز لبش بہ خدایش پیام بود
 ترسش زحق خود بہ کمال و تمام بود
 ای بی شرف! خیال تو ہم بر قظام بود!
 حاشا تو را ہراسی از آن ننگ و نام بود
 آن لحظہ جفا، رخ او سوی قبلہ بود
 ای دیو زادہ! روی تو ہم بر شمال بود
 «اویغور» بنال و آتش دل بر جہان بزن
 از دست کین و دشمنی حاسدان حق
 یا رب پناہ سینہ مجروح ما تویی
 یا رب امید دایمی روح ما تویی

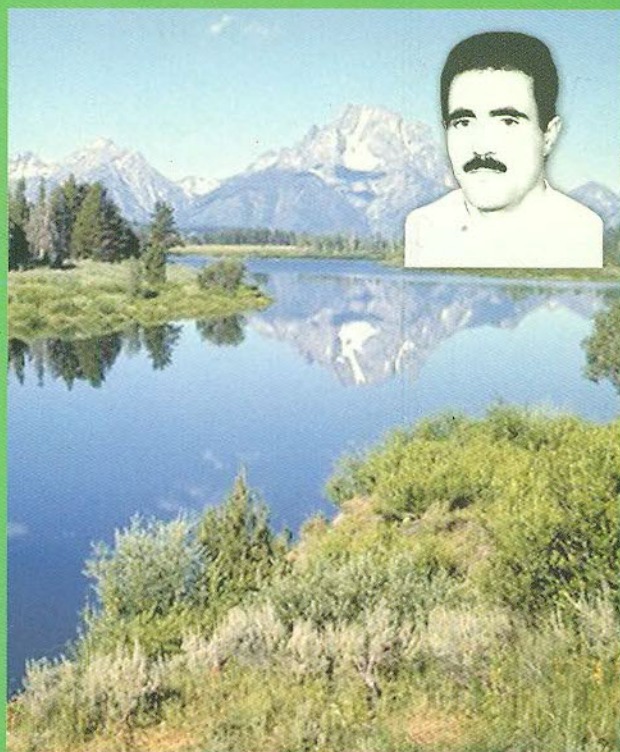
ایکینجی اثر یاخین گلہ جک دہ
 اؤلکہ میزدہ یاییلا جاق تانری ایستہ رسہ

LAY LAY DYLY

Va Ay Ci gati Salam

Samsaly

Vahdany

آسی جیغاتی بو سۆز لری باغلا دیم
چخیم داغا باخ دیم نه آغلا دیم
حسرتنده کونول باشین داغلا دیم

ایندی تو تو ب سیم داغی چۆلکر

داغ باشیندا مارا یلا دیم ائلکر

قیمت: ۷۰۰۰ ریال

شابک: 964-06-1011-9 ISBN